

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2024

YEARBOOK

2024

ГОДИНА 15
БРОЈ 24

VOLUME XV
NO 24

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2024
YEARBOOK
2024

ГОДИНА 15
БР. 24

VOLUME XV
NO 24

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Editorial board

Prof. Dejan Mirakovski, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD – University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD – University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD – University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD – University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD – University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD – University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD – University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD – Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD – University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD – University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD – University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD – Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD – Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD – University Neofit Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA – University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD – University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD – University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD,
Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD,
Prof. Darinka Marolova, PhD, Prof. Vesna Koceva, PhD, Prof. Nadica Negrievska, PhD,
Prof. Marija Krsteva, PhD, Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, Prof. Igor Stanojoski, PhD,

Prof. Lidija Kamceva Panova, PhD

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska, MA (Macedonian language)

Prof. Saska Jovanovska, PhD, (English language)

Prof. Natalija Pop Zarieva, PhD, (English language)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА / CONTENTS

IN MEMORIAM

Проф. д-р Марија Кусевска (1954 – 2024)

Јазик / Language

Александра Минкова, Билјана Ивановска

ДЕОНТИЧКАТА И ЕПИСТЕМСКАТА ЗАСТАПЕНОСТ НА
МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК
ВРЗ ПРИМЕРИ ОД СВЕТОТО ЕВАНГЕЛИЕ СПОРЕД МАТЕЈ

Aleksandra Minkova, Biljana Ivanovska

DEONTIC AND EPISTEMIC PREVALENCE OF MODAL VERBS
IN GERMAN LANGUAGE BASED ON EXAMPLES FROM THE
HOLY GOSPELS ACCORDING TO MATTHEW .....

13

Меги Димова, Даринка Маролова, Драгана Кузмановска

ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СО КОМПОНЕНТАТА „ГЛАВА“ ВО
ГЕРМАНСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК И МОЖНИ
МЕЃУСЕБНИ ЕКВИВАЛЕНТНИ РЕЛАЦИИ

Megi Dimova, Darinka Marolova, Dragana Kuzmanovska

PHRASEOLOGISMS WITH THE COMPONENT “HEAD“ IN
GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE AND POSSIBLE
MUTUAL EQUIVALENT RELATIONS .....

31

Катерина Харбова, Билјана Ивановска

ПРЕДЛОЗИТЕ ЗА МЕСТО ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК И
НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО
ДЕЛОТО „ПАРФЕМ“ ОД ПАТРИК ЗИСКИНД

Katerina Harbova, Biljana Ivanovska

PREPOSITIONS OF PLACE IN GERMAN LANGUAGE AND
THEIR EQUIVALENTS IN MACEDONIAN LANGUAGE IN THE
LITERARY WORK “PARFUM” BY PATRICK SÜSKIND .....

41

Книжевност / Literature

Krste Iliev, Natalija Pop Zarieva, Dragan Donev

SHAKESPEARE’S SHYLOCK: AN AVARICIOUS VILLAIN, A VICTIM,
OR A COMPLEX FUSION OF BOTH .....

55

Симона Монавчева

ЕРЕБ (EREBUS) ВО ЖИВОТОТ НА МЛАДИТЕ КАКО РЕЗУЛТАТ
НА МАНИПУЛАЦИЈАТА СО ВЕШТАЧКАТА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА

Simona Monavcheva

EREBUS IN THE LIVES OF YOUNG PEOPLE AS A RESULT OF
MANIPULATION WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE .....

65

Култура / Culture

Ana Velinova

MUSEUM TYPOLOGY AND THE ASPECT OF PLACE .....

79

ПРЕДЛОЗИТЕ ЗА МЕСТО ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ДЕЛОТО „ПАРФЕМ“ ОД ПАТРИК ЗИСКИНД

Катерина Харбова¹, Билјана Ивановска²

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
harbova30@gmail.com

²Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Апстракт: Семантичкото значење на предлозите за место во германскиот јазик, што е предмет на истражување во овој труд, ќе се анализира врз основа на примери од германското дело „Парфем“ од авторот Патрик Зискинд и преводот на истото дело на македонски јазик. Во овој труд се врши детална анализа на предлозите за место *an*, *auf*, *vor* и *hinter* во однос на нивното значење и функцијата во реченицата во гореспоменатото дело на германски јазик и нивните еквиваленти на македонски јазик. Ќе се обидеме да ги разграничимо предлозите за место *an* и *auf* според различни германски и македонски граматика и со соодветните преводни елементи, за кои најчесто постојат тешкотии при преведувањето од германски на македонски јазик и обратно.

Клучни зборови: *предлози за место, германски јазик, македонски еквиваленти, анализа, разлики, македонски јазик*

PREPOSITIONS OF PLACE IN GERMAN LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENTS IN MACEDONIAN LANGUAGE IN THE LITERARY WORK “PARFUM” BY PATRICK SÜSKIND

Katerina Harbova¹, Biljana Ivanovska²

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
harbova30@gmail.com

²Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Abstract: The semantic meaning of the prepositions of place in the German language which is the subject of research in this paper, will be analyzed generally on examples from the German literary work “Parfum” (*Perfume: The Story of a Murderer*, by Patrick Süskind) and the Macedonian translation of the same work. A detailed analysis of the prepositions of place *an*, *auf*, *vor* and *hinter* is conducted in this paper regarding their meanings and functions in the sentence in the mentioned work in German language and their equivalents in Macedonian language. We will attempt to differentiate the preposition of place *an* and *auf* according to

German and Macedonian grammar books and with the appropriate translation elements, about which often pose difficulties when translating from German into Macedonian and vice versa.

Key words: *prepositions of place, German language, Macedonian equivalents, analysis, differences, Macedonian language.*

1. Вовед

Предлозите се службени зборови што ги изразуваат односите меѓу именските зборови во реченицата и односите на глаголското дејство спрема неговите дополненија. Првобитното значење на предлозите е пространствено, и тоа се чува и денеска речиси кај сите предлози во македонскиот јазик. Во македонскиот литературен јазик се разликуваат следните предлози: *без, во, врз, до, за, зад, заради, искрај, кај (каде), како, кон, крај, меѓу, место, на, над, накај, накрај, наместо, наспроти, наспроти, низ, од, одавде, оданде, отаде, околу, освен, откај, по, под, покрај, помеѓу, поради, посред, потем, пред, през, преку, при, против, сред(е), според, спроти(в), спрема, со, сосе, у.* (Конески, 2021, стр. 443)

Предлозите во основа, немаат определено посебно значење затоа што тие се помошни зборови. Тие добиваат поконкретно значење само во спој со полнозначните зборови: *на маса, под маса, зад маса, до маса.* Според потеклото предлозите се делат на стари (*без, во, до, за, на, од, по* и др.) и предлози добиени од другите зборовни групи (*крај, место, меѓу, против* и др.), а според составот ги делиме на прости (*в, во, на, за, до, со, низ, пред, по, крај, меѓу*) и сложени (*заради, поради, откај, накај, наспроти, помеѓу, покрај, отаде*). Иако во основа предлозите немаат определено значење, сепак повеќето предлози првобитно имаат просторно, пространствено значење: *пред, до, зад* (застана пред неа) итн. (Гркова, 2020, стр. 58)

Според Хелбих и Буша (1996), поради структурата на зборот се разликуваат: примарни и секундарни предлози. Примарните предлози во современиот јазик не се препознаваат како деривации или комбинации на зборови од други класи на зборови, туку тие формираат релативно затворена класа на зборови. (стр. 402)

Во овој труд ќе ги разгледаме предлозите за место: *an, auf, vor* и *hinter* и нивните еквивалентни предлози во македонскиот јазик во делото „Парфем“ од Патрик Зискинд. Предлозите за место *an, auf, vor* и *hinter* во германскиот јазик спаѓаат во групата на едноставни (примарни) предлози. (Дуден, 2009, стр. 600)

2. Предлог за место AN

Предлогот *AN* во германскиот јазик може да биде во комбинација со падежот датив, кој одговара на прашањето „Wo“ (каде) и со падежот акузатив, кој одговара на прашањето „Wohin“ (накаде/кон каде). Со датив предлогот *AN*

служи за изразување дека нешто е многу блиску до нешто, односно допирајќи нешто, како во примерите 1, 3 и 4 во табелата (1) подолу. Во примерот 1 на германски јазик предлогот *AN* е претставен како предлог кој ја опишува локацијата на телото, односно се однесува на мирисот што се чувствува директно на надворешната површина на телото. Кај примерот 2 во табелата (1) подолу предлогот *AN* се однесува на местото каде што миризбата била посебно изразена.

Падежот акузатив служи за означување на движење кон нешто, во одредена насока. (Дуден, 2018, стр. 81)

Кај пример 5 овој предлог се јавува во акузативен падежен однос на именката/во движење/, односно го покажува местото каде се наоѓала крвта на нечија облека.

Предлогот *AN* се користи со падежот датив во контакт со предмет или површина, многу блиску до неког или нешто (пример 6, 9, 10 и 11) и точно каде е споменато некое место (пример 2 и 12). Во примерот 10 овој предлог се однесува на мирисот на телото, кој го имаат доенчињата. Додека пак, предлогот *AN* со акузатив се користи за да се опише насоката на движење што води до некој контакт или блискост (пример 5, 7 и 8) (Гетц, 2015, стр. 79).

Табела (1): Предлог за место *AN*

Германски јазик	Македонски јазик
(1) Die Menschen stanken nach Schweiß und nach ungewaschenen Kleidern; aus dem Mund stanken sie nach verrotteten Zähnen, aus ihren Mōgen nach Zwiebelsaft und <i>an den Kōrpern</i> , wenn sie nicht mehr ganz jung waren, nach altem Käse und nach saurer Milch und nach Geschwulstkrankheiten. (S. 2)	Луѓето смрдеа на пот и на непрана облека; од устата им се ширеше реа на расипани заби, а од утробата на кромид, додека <i>од телото</i> , ако не беа млади, реа на старо сирење и скиснато млеко и болести. (стр. 5)
(2) Und innerhalb von Paris wiederum gab es einen Ort, <i>an dem</i> der Gestank ganz besonders infernalisch herrschte, zwischen der Rue aux Fers und der Rue de la Ferronnerie, nämlich den Cimetiere des Innocents. (S. 2)	А во самиот Париз имаше едно место, помеѓу улиците Фер и Феронери – имено Симетрие дезиносан, гробиштата – <i>од каде</i> што се ширеше пеколна смрдеа. (стр. 6)
(3) Grenouilles Mutter stand, als die Wehen einsetzten, <i>an einer Fischbude</i> in der Rue aux Fers und schuppte Weißlinge, die sie zuvor ausgenommen hatte. (S. 3)	Кога настапија болките, мајка му на Гренуиј стоеше <i>покрај тезгата</i> во улицата Фер и ги чистеше од крлушки рибите кои претходно ги беше издвоила. (стр. 7)

(4) Alle vorhergehenden hatte sie hier <i>an der Fischbude</i> absolviert, und alle waren Totgeburten oder Halbtotalgeburten gewesen, denn das blutige Fleisch, das da herauskam, unterschied sich nicht viel von dem Fischgekröse, das da schon lag, und lebte auch nicht viel mehr, und abends wurde alles mitsammen weggeschaufelt und hinübergekarrt zum Friedhof oder hinunter zum Fluß. (S. 3)	Сите претходни ѝ се случија тука, <i>покрај тезгата</i> со риби, и сите рожби беа мртвородени или полумртви, така што крвавото месо кое излегуваше од неа не се разликуваше многу од внатрешните делови на рибите кои веќе беа тука, и не живееше долго, па навечер се заедно се расчистуваше со лопати и со колички и се носеше на гробиштата или долу кај реката. (стр. 7)
(5) Woher das Blut <i>an ihren Rücken</i> komme? (S. 4)	Од каде крв <i>на нејзината облека?</i> (стр. 7)
(6) Ich kann mir nur vorstellen, daß es diesem Säugling durchaus nicht schaden würde, wenn er noch geraume Zeit <i>an deinen Brüsten</i> läge.“ (S. 5)	Можам само да претпоставам дека за доенчево воопшто нема да биде штетно ако уште некое време остане <i>на твоите гради.</i> (стр. 10)
(7) Wenn <i>an diese Pforte</i> geklopft wird, geht es ums Geld. (S. 5)	Штом некој ќе потропа <i>на оваа врата,</i> станува збор за пари. (стр. 10)
(8) Es gibt Hunderte von erstklassigen Ziehmüttern, die sich darum reißen werden, diesen entzückenden Säugling für drei Franc pro Woche <i>an die Brust</i> zu legen oder ihm Brei oder Säfte oder sonstige Nährmittel einzufloßen...” (S. 5)	„Има стотици првокласни помајки кои за три франци неделно би се грабале ова слатко доенче да го стават <i>на гради</i> или да му подготват каша, сок или некоја друга храна...“ (стр. 10)
(9) „Na?“ bellte Terrier und knipste ungeduldig <i>an seinen Fingernägeln.</i> (S. 7)	„Демек“ залаја Терие и нестрпливо пукна <i>со прстите.</i> (стр. 13)
(10) Und <i>am Körper</i> riechen sie wie... wie eine Galette, die man in Milch gelegt hat. (S. 7)	Телото им мириса на... на бисквит потопен во млеко. (стр. 13)
(11) Und <i>am Kopf,</i> da oben, hinten auf dem Kopf, wo das Haar den Wirbel macht, da, schauen Sie, Pater, da, wo bei Ihnen nichts mehr ist...” [...] (S. 7)	А главата, тука горе, <i>на главата,</i> таму каде косата прави вртеж, еве овде, погледајте, оче, тука каде вие немате ништо...“ [...] (стр. 13)
(12) Der Stapel war wie eine Bank <i>an der Südseite</i> des Schuppens von Madame Gaillard unter einem überhängenden Dach aufgeschichtet. (S. 14)	Дрвата беа наредени како клупа <i>на јужната страна</i> од шупата на мадам Гајар, под една стрea. (стр. 23)

Во македонскиот јазик како еквивалент на предлогот *AN* во делото се јавува предлог за место *HA*. Овој предлог е секако најчесто употребуван во македонскиот јазик. Неговото пространствено значење укажува на положба згора врз нешто: *Се качи на куќа. – Јава на коњ. Сп.: Одев со грутка на срце и Каракамен на гради* (К. Рацин). Од ова основно пространствено значење се

развиваат други, повеќе или помалку оддалечени од него, според изразот: *на врата, на порта, на тланик, на синџир, на слика, на нишан, на оро, на танец, на ручек, на село, на сонце, на воздух, (свири) на прим, на кавал*. Така се јавуваат и: (одам, сум) *на гости, на свадба, на жетва, на орање, на тутун, на риба* (Конески, 2021, стр. 454). Кај поголемиот дел од примерите во табелата погоре се забележува дека предлогот *AN* се преведува и како *покрај* и *од* (пример 1, 3 и 4). Кај примерот 1 во табелата (1) погоре на македонски јазик, во контекстот на реченицата, „*од телото*“ укажува на мирисот што произлегува од самото тело на луѓето, во случајот од нивната кожа и пот. Овој израз е употребен за да се опише непријатниот мирис што се шири од нивните тела, особено ако не се млади. Кај пример 2 „*каде што смрдеата*“ се однесува на местото или ситуацијата во која смрдеата била особено силна и непријатна. Така, се истакнува дека мирисот бил особено силен и непријатен на ова место.

3. Предлог за место *AUF*

Според Хелбих и Буша (1996), предлогот за место *AUF* се користи со падежот датив, кога предметот локално ја допира одозгора површината и е во мирување (пример 14, 16, 27, 29, 30, 34, 35). Додека пак, со акузатив се користи предлогот *AUF* за движење (стр. 417). Во примерот 13 предлогот *auf* се користи за да се означи конкретното поле или домен кон кој се насочени генијалноста и амбицијата.

Предлогот *AUF* се користи со падежот датив за означување на (статички) контакт одозгора. Додека пак, со акузативот се однесува на насоката на движење во кое се допира површината одозгора или го означува правецот на движење од дното кон врвот (пример 13, 15, 17, 18,19, 22, 25, 28,) (Гетц, 2015, стр. 117).

Предлогот за место *AUF* има просторно значење, кој одговара на прашањето за датив „*Wo*“ и означува мирување, односно го означува допирот одозгора (пример 14) или претставува престој во соба, (јавни) згради итн.

Просторно, со акузативен падежен однос на именката тој покажува движење и одговара на прашањето „*Wohin*“ (накаде) и се користи кога се однесува на место, површина, степен, целна точка (пример 15) или го опишува правецот до/во соба, до/во јавна зграда итн (Дуден, 2018, стр. 122).

Табела (2): Предлог за место *AUF*

Германски јазик	Македонски јазик
(13) [...], sondern weil sich sein Genie und sein einziger Ehrgeiz <i>auf ein Gebiet</i> beschränkte, welches in der Geschichte keine Spuren hinterläßt: <i>auf das flüchtige Reich</i> der Gerüche. (S. 2)	[...], туку на тоа дека неговиот гениј и единствената амбиција беше ограничена <i>на една област</i> која во историјата не остава траги: <i>на краткотрајното царство</i> на мирисите. (стр. 5)

<p>(14) So sollte es auch heute sein, und Grenouilles Mutter, die noch eine junge Frau war, gerade Mitte zwanzig, die noch ganz hübsch aussah und noch fast alle Zähne im Munde hatte und <i>auf dem Kopf</i> noch etwas Haar und außer der Gicht und der Syphilis und einer leichten Schwindsucht keine ernsthafte Krankheit; die noch hoffte, lange zu leben, vielleicht fünf oder zehn Jahre lang, und vielleicht sogar einmal zu heiraten und wirkliche Kinder zu bekommen als ehrenwerte Frau eines verwitweten Handwerkers oder so... (S. 3)</p>	<p>Така требаше да биде и денес, а мајка му на Гренуиј, која сè уште беше млада, имаше дваесет и нешто години, убаво изгледаше, ги имаше речиси сите заби во устата и по малку коса <i>на главата</i>, а освен гихт и сифилис и лесна вртоглавица, друга сериозна болест немаше и која се надеваше дека ќе живее уште долго, можеби и пет или десет години, дури и некогаш ќе се омажи и дека ќе има вистински деца како почитуван сопруга на некој занаетчија, вдовец или така некако... мајка му на Гренуиј сакаше само сето ова да помине. (стр. 7)</p>
<p>(15) [...] - wurde sie ohnmächtig, kippte zur Seite, fiel unter dem Tisch hervor mitten <i>auf die Straße</i> und blieb dort liegen, das Messer in der Hand. (S. 3)</p>	<p>[...] – се онесвести, се преврте настрана, падна под тезгата <i>среде улицата</i> и остана таму да лежи со ножот в рака. (стр. 7)</p>
<p>(16) Immer noch liegt die Frau mit dem Messer in der Hand <i>auf der Straße</i>, langsam kommt sie zu sich. (S. 3)</p>	<p>Жената уште лежи <i>на улицата</i> со ножот в рака и полека доаѓа на себе. (стр. 7)</p>
<p>(17) Einige Wochen später stand die Amme Jeanne Bussie mit einem Henkelkorb in der Hand vor der Pforte des Klosters von Saint-Merri und sagte dem öffnenden Pater Terrier, einem etwa fünfzigjährigen kahlköpfigen, leicht nach Essig riechenden Mönch „Da!“ und stellte den Henkelkorb <i>auf die Schwelle</i>. (S. 5)</p>	<p>Неколку недела подоцна доилката Жана Биси со кошница в рака застана пред вратата на манастирот Сен-Мери и на отецот Терие, кој ѝ отвори, еден педестгодишен ќелав монах кој мирисаше на оцет, му рече „Еве!“ спуштајќи ја кошницата <i>на прагот</i>. (стр. 9)</p>
<p>(18) Terrier stellte den Henkelkorb vorsichtig <i>auf den Boden</i> zurück, denn er fühlte, wie die ersten Wallungen von Wut über die Widerborstigkeit der Person in ihm aufstiegen. (S. 6)</p>	<p>Терие внимателно ја спушти кошницата и почувствува како во него се креваат првите бранови лутина кои ги предизвика тврдоглавоста на оваа жена. (стр. 12)</p>
<p>(19) [...] und sie tippte Terrier, der über diesen Schwall detaillierter Dummheit für einen Moment sprachlos geworden war und gehorsam den Kopf gesenkt hatte, <i>auf die Glatze</i>“... hier, genau hier, da riechen sie am besten. (S. 7)</p>	<p>[...] и таа го потчукна Терие по ќелата откако тој слушајќи го овој порој од глупости во поединости, за миг занеме и послушно ја спушти главата, „тука“, токму тука мирисаат најубаво. (стр. 13)</p>

<p>(20) <i>Auf der anderen Seite</i> lag es klar zutage, daß, wenn eine einfältige Person wie jene Amme behauptete, daß sie habe einen Teufelsspek entdeckt, der Teufel nie und nimmer seine Hand im Spiel haben konnte. (S. 8)</p>	<p><i>Од друга страна</i>, беше сосема јасно, кога една едноставна личност како што е онаа доилка, тврди дека открила некаква ѓаволска работа, тука ѓаволот никако не можел да замеша прсти. (стр. 14)</p>
<p>(21) Und er wiegte den Korb sachte <i>auf den Knien</i>, streichelte dem Säugling mit dem Finger über den Kopf und sagte von Zeit zu Zeit „duziduzi,“ was er für einen auf Kleinkinder zärtlich und beruhigend wirkenden Ausdruck hielt. (S. 9)</p>	<p>Тој нежно ја нишаше кошницата, со прстите го милуваше доенчето по глава и одвреме- навреме велеше „буци, буци“ сметајќи дека е тоа израз што за мали деца е особено нежен и смирувачки. (стр. 15)</p>
<p>(22) Er hatte den Korb wieder <i>auf die Knie</i> gestellt und hutschte ihn sachte. (S. 9)</p>	<p>Тој одново ја стави кошницата <i>на колена</i> и почна полека да ја лула. (стр. 16)</p>
<p>(23) Er wäre kein Mönch geworden, sondern ein normaler Bürger, ein rechtschaffener Handwerker vielleicht, hätte ein Weib genommen, ein warmes wollig und milchig duftendes Weib, und hätte mit ihr einen Sohn gezeugt und hutschte ihn nun hier <i>auf seinen eigenen Knien</i>, sein eigenes Kind, duziduziduzi... (S. 10)</p>	<p>Ако не станеше калуѓер, туку нормален граѓанин, можеби чесен занаетчија, ако си земеше жена, топла жена, која мириса на волна и млеко, и со неа имаше син кого што сега го лула <i>на колена</i>, свој син, буци, буци, буци... (стр. 16)</p>
<p>(24) Ein fremdes, kaltes Wesen lag <i>auf seinen Knien</i>, ein feindseliges Animal, und wenn er nicht ein so besonnener und von Gottesfurcht und rationaler Einsicht geleiteter Charakter gewesen wäre, so hätte er es in einem Anflug von Ekel wie eine Spinne von sich geschleudert. (S. 10)</p>	<p><i>На неговите колена</i> лежеше туѓо, студено суштество, непријателско животно, а тој, да немаше толку трезвен карактер, раководен од стравот пред бога и рационално расудување, во тој налет на гадење, ќе го отфрлеше од себе како пајак.</p>
<p>(25) Mit einem Ruck stand Terrier auf und setzte den Korb <i>auf den Tisch</i>. (S. 10)</p>	<p>Терие стана наеднаш и ја стави кошницата <i>на масата</i>. (стр. 17)</p>
<p>(26) Er kannte ein Dutzend Ammen und Waisenhäuser im Quartier, aber das war ihm zu nah, zu dicht <i>auf der Haut</i> war ihm das, weiter weg mußte das Ding, so weit, daß man's nicht hörte, so weit, daß man's ihm nicht jede Stunde wieder vor die Türe stellen konnte, [...] (S. 11)</p>	<p>Тој познаваше многу доилки и сиропиталишта во својот кварт, но сите тие беа премногу близу, тука до него, а ова нешто требаше да се смести некаде подалеку, што подалеку, за да не му го слуша гласот и да не може секој час одново да му го остава пред врата, [...] (стр. 18)</p>
<p>(27) Er war zäh wie ein resistentes Bakterium und genügsam wie ein Zeck, der still <i>auf einem Baum</i> sitzt und von einem winzigen Blutströpfchen lebt, das er vor Jahren erbeutet hat. (S. 12)</p>	<p>Беше жилав како некоја резистентна бактерија и задоволен како крлеж кој мирно лежи <i>на дрво</i> и живее од некоја ситна капка крв која ја стекнал пред години. (стр. 20)</p>

(28) Der Schrei nach seiner Geburt, der Schrei unter dem Schlachttisch hervor, mit dem er sich in Erinnerung und seine Mutter <i>aufs Schafott</i> gebracht hatte, war kein instinktiver Schrei nach Mitleid und Liebe gewesen. (S. 12)	Крикот по неговото раѓање, крикот под тезгата со кој тој се прероди себеси, а мајка си ја одведе <i>на губилиште</i> , не претставуваше инстинктивно плачење со кое се бара сожалување и љубов. (стр. 20)
(29) Oder wie jener <i>Zeck auf dem Baum</i> , dem doch das Leben nichts anderes zu bieten hat als ein immerwährendes Überwintern. (S. 13)	Или, пак, како оној крлеж <i>на дрвото</i> кому животот и нема ништо друго да му понуди освен вечно презимување. (стр. 21)
(30) Der einsame <i>Zeck</i> , der in sich versammelt <i>auf seinem Baume</i> hockt, blind, taub und stumm, und nur wittert, jahrelang wittert, meilenweit, das Blut vorüberwandernder Tiere, die er aus eigener Kraft niemals erreichen wird. (S. 13)	Осамениот крлеж кој склопчен во себе, седи <i>на своето дрво</i> , слеп, глув и нем и душка и само душка, со години и на голема оддалеченост ја душка крвта на животните кои поминуваат и кои тој со сопствената сила никогаш не би можел да ги стигне. (стр. 21)
(31) Er könnte sich <i>auf den Boden</i> des Waldes fallen lassen, mit seinen sechs winzigen Beinchen ein paar Millimeter dahin und dorthin kriechen und sich unters Laub zum Sterben legen, es wäre nicht schade um ihn, weiß Gott nicht. (S. 13)	Би можел да падне <i>на земја</i> во шумата, со своите шест мали ноциња да пролази по неколку милиметри таму-вamu, да легне под лисјето и да умре, не би било штета за него, бог знае дека е така. (стр. 21)
(32) Sie mieden die Kiste, in der er lag, und rückten <i>auf ihren Schlafgestellen</i> enger zusammen, als wäre es kälter geworden im Zimmer. (S. 13)	Ја одбегнуваа постелата во која тој спиеше и се стискаа едни со други, како да им беше постудено во собата. (стр. 21)
(33) Sie häuften Lumpen und Decken und Stroh <i>auf sein Gesicht</i> und beschwerten das ganze mit Ziegeln. (S. 13)	Му ставија партали и покривки и слава <i>врз лицето</i> и врз сето тоа натрупаа цигли. (стр. 21)
(34) Das geschah erst an jenem Märztag, als er <i>auf dem Stapel</i> saß. (S. 14)	За првпат тоа случи оној мартовски ден кога седеше <i>врз камарата</i> . (стр. 23)
(35) Er trank diesen Duft, er ertrank darin, imprägnierte sich damit bis in die letzte innerste Pore, wurde selbst Holz, wie eine hölzerne Puppe, wie ein Pinocchio lag er <i>auf dem Holzstoß</i> , wie tot, bis er, nach langer Zeit, vielleicht nach einer halben Stunde erst, das Wort „Holz“ hervorwürgte. (S. 14)	Го пиеше тој мирис, се удави во него, се натопи со него до последната и најдлабока пора, самиот стана дрво, како дрвена кукла, како Пинокио, лежеше <i>врз дрвената камара</i> како мртовец, додека по долго време, можеби дури по половина час, не го исфрли зборот „дрво“. (стр. 23)

Во македонскиот јазик за германскиот предлог за место *AUF* се јавува еквивалентниот предлог *НА/ВРЗ*. Конески (2021) истакнува дека предлогот *врз* се употребува доста ретко покрај на – со пространствено значење („озгора на нешто“); човек врз човек, нога врз нога и сл. Исто и во изразот *врз основа на*

нешто. Сп.: *Оди врз постелите на децата* (Ј. Читкушев). Преносно: *пиеше цигара врз цигара* (Ј. Бошковски) (стр. 450).

Од анализата можеме да заклучиме дека предлогот *AUF* во најголем дел се преведува како *на*, во помал дел од примерите е преведен како *врз*, а во некои примери овој предлог се испушта (пример 21, 26 и 32).

4. Предлог за место *VOR*

Предлогот *VOR* се користи со датив и означува близина до личност/предмет за да се гледа лицето, предната или задната страна на личноста или предметот. Пример: *Беше пред мене во ред*. Кај примерот 40 во табелата (3) подолу, предлогот *VOR* освен како предлог за место има и друго значење, односно наведува причина за физичка или психичка состојба. Употребен со акузативен падежен однос на именката предлогот *VOR* се користи во близина или во правец што означува некое движење или насоченост (Гетц, 2015, стр. 1220).

Предлогот *VOR* се користи просторно, со дативен падежен однос на именката и одговара на прашањето „каде“ и означува мирување, односно на предната страна, од страната на личноста, нешто свртено кон гледачот или референтната точка (пример 36) или со акузатив на прашањето „накаде/кон каде“ движење, односно на предната страна, на страната на лицето свртено кон гледачот или референтната точка (пример 38). (Дуден, 2018, стр. 1088)

Табела (3): Предлог за место *VOR*

Германски јазик	Македонски јазик
(36) Einige Wochen später stand die Amme Jeanne Bussie mit einem Henkelkorb in der Hand <i>vor der Pforte</i> des Klosters von Saint-Merri und sagte dem öffnenden Pater Terrier, einem etwa fünfzigjährigen kahlköpfigen, leicht nach Essig riechenden Mönch „Da!“ und stellte den Henkelkorb auf die Schwelle. (S. 4)	Неколку недела подоцна доилката Жана Биси со кошница в рака застава <i>пред вратата</i> на манастирот Сен-Мери и на отецот Терие, кој ѝ отвори, еден педестгодишен ќелав монах кој мирисаше на оцет, му рече „Еве!“ спуштајќи ја кошницата на прагот. (стр. 9)
(37) Ich weiß nur eins: daß mich <i>vor diesem Säugling</i> graust, weil er nicht riecht, wie Kinder riechen sollen.“ (S. 7)	„Знам само дека ми се гади <i>од ова доенче</i> затоа што не мириса како што треба да мирисаат децата.“ (стр. 12)
(38) Er schwang die Linke hinter seinem Rücken hervor und hielt ihr drohend den gebogenen Zeigefinger wie ein Fragezeichen <i>vors Gesicht</i> . (S. 7)	Тој ја подигна левата рака која дотогаш ја држеше зад грб и и го впери <i>в лице</i> својот показалец искривен како прашалник. (стр. 12)

(39) Die zartesten Gefühle, die schmutzigsten Gedanken lagen bloß <i>vor dieser gierigen kleinen Nase</i> , die noch gar keine rechte Nase war, sondern nur ein Stups, ein sich ständig kräuselndes und blähendes und bebendes winziges löchriges Organ. (S. 10)	Неговите најнежни чувства, највалканите мисли беа изложени <i>пред овој мал нос</i> кој дури и не беше вистински нос, туку само една бронка, еден мал дупчест орган кој постојано се шири, се дуе и трепери. (стр. 17)
(40) Er schüttelte den Korb mit ausgestreckter Hand und schrie „Duziduzi,“ um das Kind zum Schweigen zu bringen, aber es brüllte nur noch lauter und wurde ganz blau im Gesicht und sah aus, als wolle es <i>vor Brüllen</i> zerplatzen. (S. 11)	Тој ја отфрли кошницата со испружена рака извикувајќи „Буци,буци“ и сакајќи со тоа да го смири детето, а тоа се дереше сè посилено, дури и помодре во лицето и се чинеше дека ќе пукне <i>од врескање</i> . (стр. 17)
(41) Aber ihr graute <i>vor diesem öffentlichen gemeinsamen Sterben</i> mit Hunderten von fremden Menschen. (S. 12)	Но таа имаше уплав <i>од таква јавна и заедничка умирачка</i> со стотици други туѓинци. (стр. 19)
(42) Sie ekelten sich vor ihm wie <i>vor einer dicken Spinne</i> , die man nicht mit eigener Hand zerquetschen will. (S. 13)	Се грозео од него како <i>од некој дебел најак</i> што човек не може да го згмечи со рака. (стр. 22)

Предлогот *ПРЕД* во македонскиот јазик е спротивен на предлогот *ЗАД* и укажува на положба од оваа страна на предметот: *пред врата, пред куќа, пред црква*. Сп. уште: *не е за пред човек, не излегувај ми пред очи, стапи пред директорот*. (Конески, 2021, стр. 463) Во оваа анализа се забележува дека предлогот за место *VOR* во македонскиот јазик се преведува како *пред* (пример 36 и 39), предлог *од* (примери 37, 40, 41 и 42) и во еден пример како *в/во*. (пример 38).

5. Предлог за место *HINTER*

Предлогот за место *HINTER* оди со падежот датив/мирување и се однесува на личноста/предметот што е позади гледачот или референтната точка (пример 43), а со акузатив/движење кон личноста/предметот што е позади гледачот или референтната точка (Гетц, 2015, стр. 563).

Според Дуден (2018), предлогот *HINTER* може да се користи со датив со прашањето „каде“ – на задната страна на: „зад куќата“ и со акузатив со прашањето „накаде“ – на задниот дел од, одн. *зад куќата*. Или пак со датив или акузатив – во зависност од одредени зборови, со значење *заостанување зад нешто/некого*. Пример: „Мило ми е што го положив испитот“, односно „Мило ми е што испитот е позади/зад мене [со значење поминат/завршен].“ (стр. 513)

Табела (4): Предлог за место *HINTER*

Германски јазик	Македонски јазик
(43) Er schwang die Linke <i>hinter seinem Rücken</i> hervor und hielt ihr drohend den gebogenen Zeigefinger wie ein Fragezeichen vors Gesicht. (S. 7)	Тој ја подигна левата рака која дотогаш ја држеше <i>зад грб</i> и ѝ го впери в лице својот покаалец искривен како пражалник. (стр. 12)
(44) ... deutete er, ohne eine Sekunde zu suchen, auf eine Stelle <i>hinter dem Kaminbalken</i> , und siehe, da war es! (S. 16)	...а тој без да бара, ѝ го покажа местото <i>зад гредата на каминот</i> и да видиш, парите беа тука! (стр. 26)
(45) Ihm blieben nur die Narben der großen schwarzen Karbunkel <i>hinter den Ohren</i> , am Hals und an den Wangen, die ihn entstellten und noch häßlicher machten, als er ohnehin schon war. (S. 19)	Од големите црви приштеви му останаа само лузните <i>зад ушите</i> , по вратот и образите кои го изобличија и тој стана уште погрд отколку што беше. (стр. 30)
(46) ... kostbarere Düfte von Moschustinktur gemischt mit dem Öl von Neroli und Tuberose, Jonquille, Jasmin oder Zimt, die abends wie ein schweres Band <i>hinter den Equipagen</i> her wehten. (S. 21)	...како и покомплесни, поскапоцени мириси од тинктура на мошус измешана со масло од неролија и амарилис, жолт нарцис, јасмин или цимет кои навечер, како некоја тешка нишка, се вееја <i>зад придружбата</i> . (стр. 33)

Во македонскиот јазик предлогот *ЗАД* се среќава скоро исклучиво со своето пространствено значење – дека еден предмет се наоѓа од онаа страна на друг предмет: *зад врата*, *зад куќа*, *зад рид*, *зад море*. Со временско значење се користи во овие состави: *зад Божик*, *зад Прочка* и сл. Во овој труд, германскиот предлог *HINTER* во сите примери го има како преводен еквивалент македонскиот предлог *зад* (Конески, 2021, стр. 452).

6. Заклучок

Во овој труд направивме детална анализа на предлозите за место: *an*, *auf*, *vor* и *hinter* во германскиот јазик во делото „Парфем“ од авторот Патрик Зискинд и нивните еквивалентни предлози во преводот на македонски јазик. Предлозите за место ги анализиравме според нивната семантичка функција. Од нашиот анализиран труд може да се заклучи дека најмногу застапен предлог во германскиот јазик е предлогот *auf* (на, врз). Овој предлог во германскиот јазик се користи со падежите акузатив (движење), односно кога имаме просторно значење и со датив (мирување) кога се означува просторот одозгора. Во македонскиот јазик како еквивалент на предлогот *auf* најчесто се јавуваат предлозите *на* и *врз*. Предлогот *an* (*на*) се јавува како втор најчесто употребуван предлог во германскиот јазик. Овој предлог според собраните податоци од анализираните граматика се употребува во контакт со предмет или површина,

многу блиску до некого или нешто. Каков негов еквивалент на македонски јазик според анализата се јавува предлогот *на*, а поретко и предлогот *покрај*. За разлика од предлогот *an*, предлогот *vor* (*пред*) во германскиот јазик се користи на предната страна на личност/предмет и овој предлог е поретко застапен во примерите. На македонски јазик најчесто се јавува како предлогот *пред* или *од*. Според анализата, предлогот *hinter* (*зад*) се јавува со најмал број на потврди, односно се користи само со ограничено значење, позади некоја личност/предмет и сл. Во македонскиот јазик постои еквивалент со исто значење – *зад*. Од оваа анализа може да се заклучи дека предлогот *auf* бележи најмногу појавувања и потврди и во оригиналното дело и во преводот на македонски јазик.

Користена литература

а) На кирилица

- [1] Гркова, М. (2020). Морфологија на современиот македонски јазик [Електронски извор], (рецензирана скрипта). Штип: Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет.
- [2] Зискинд, П. (2018). Парфем, Скопје: Издавачки центар ТРИ.
- [3] Конески, Б. (2021). Граматика на македонскиот литературен јазик, Скопје: Македонска академија на науките и уметностите.

б) На латиница

- [1] Götz, D., Langenscheidt Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache (2015). Langenscheidt, München/Wien.
- [2] Duden (2009). Die Grammatik, 8. Auflage, von der Dudenredaktion, Mannheim/Wien/Zürich: Dudenverlag.
- [3] Duden (2018). Das Bedeutungswörterbuch, 5. Auflage, von der Dudenredaktion, Berlin: Dudenverlag.
- [4] Helbig, G., Buscha, J. (1996). Deutsche Grammatik, ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Langenscheidt, Berlin.
- [5] Süskind, P. (1985). Das Parfüm, Zürich: Diogenes Verlag

